

rer og påvirker runden negativt. Såvel EU som USA må udvise ansvar.

Samtidig er det klart, at WTO's afgørelser skal efterleves. Det er forudsætningen for en velfungerende mekanisme for bilæggelse af tvister.

På de store og traditionelle markedsadgangs-områder, landbrugs- og industriprodukterne, har EU spillet ud med afbalancerede forslag. De bærer præg af hensyntagen til udviklingslandene. Der sigtes mod at skabe grundlag for løsninger, hvor det ikke er udviklingslandene, der pålægges de største byrder.

For industriprodukter har EU foreslået toldnedsættelserne over en bred bank. Meget lave toldsatsler foreslås afskaffet, og told generelt foreslås reduceret, således at høje satsler reduceres mere end lave satsler. Udviklingslandene har særlig interesse i arbejdskraftintensive varer som tekstiler.

På landbrugsområdet foreslår EU en kraftig nedbringelse af eksporttilskud og konkurrenceforvridende intern støtte. EU peger også på nødvendigheden af at styrke miljø, dyrevelfærd og fødevarerikkerhed. Det var det, vi var inde på i spørgsmålene før.

EU understreger især hensynet til udviklingslandene og tager udgangspunkt i »Everything but Arms«-initiativet, der sikrer fri markedsadgang for alle produkter fra mindst udviklede lande undtagen våben og ammunition, idet dog adgangen for bananer, ris og sukker indføres over en årrække og efter vores opfattelse også over for lang en årrække.

Fra dansk side kunne vi godt have ønsket, at EU havde bevæget sig endnu mere på landbrugsområdet. Selv om EU importerer flere landbrugsprodukter fra udviklingslandene end de andre rige lande, havde vi gerne set større indrømmelser på eksportsubsidier og direkte prisstøtte.

Samtidig havde vi også gerne set yderligere markedsadgang. EU's høje toldsatsler for visse landbrugsvarer gavner hverken udviklingslandene eller EU's forbrugere.

På fremtidens store markedsadgangsområder, tjenesteydelserne, blev man allerede i 2001 enig om de overordnede retningslinjer for forhandlingerne. WTO's aftaler om tjenesteydelser dækker en bred vifte af sektorer og måder at levere tjenesteydelser på.

Men på trods af dette er niveauet for liberaliseringer på området faktisk relativt beskedent. Det skyldes, at aftalen adskiller sig fra WTO's øvrige aftaler ved, at et medlem kun er forplig-

tet til at yde andre lande adgang til dets marked i præcis det omfang og inden for præcis de sektorer, som medlemmet selv fastlægger i aftalen. Landenes forpligtelser bygges på denne måde gradvist op nedefra.

I juli 2002 begyndte udvekslingen af krav, dvs. de ønsker, som landene har om adgang til hinandens markeder for tjenesteydelser. I løbet af foråret følger udvekslingen af tilbud, det vil sige den markedsadgang, som landene modsvarende er parate til at give.

Når medlemmerne har fremlagt både krav og tilbud, indledes de egentlige forhandlinger, der vil løbe, til den samlede pakke er på plads. EU er fortsat i færd med at formulere sit tilbud, hvor der især vil blive taget hensyn til udviklingslandenes krav om bedre markedsadgang.

Det står dog samtidig klart, at der er krav, som EU og de enkelte EU-lande ikke kan imødekomme. Der vil generelt ikke blive tilbudt noget, der kan opfattes som underminerende offentlige tjenesteydelser som sundhed og uddannelse.

Med Doharunden, Doha Development Agenda, er der tale om en egentlig udviklingsrunde. Ministererklæringen fra Dohakonferencen afspejler udviklingslandenes behov for yderligere markedsadgang, for handelsrelateret bistand samt for at fremme deres integration i det multilaterale handelssystem.

KI. 18.00

Handel og udvikling er blevet det vigtigste tværgående tema for den nye runde. Betydningen af, at udviklingslandenes interesser tilgodeses, er således stor. Som nævnt viste EU vejen med »Everything but Arms«-initiativet. Det må beklages, at dette kun i begrænset omfang er blevet fulgt op af andre industrilande og de mere udviklede udviklingslande.

Når man taler om udviklingslande, skal man nemlig ikke glemme, at også handel udviklingslandene imellem er underlagt restriktioner. Markedsadgang alene er ikke tilstrækkelig. Udviklingslandene skal have hjælp til at udnytte denne adgang. Derfor vedtog regeringen i oktober 2002 en strategi for en samordnet dansk indsats for handel og udvikling.

På dansk opfordring fremlagde Europa-Kommissionen i efteråret en meddelelse om Fællesskabets politik for handel og udvikling, der i vidt omfang ligger på linje med den danske strategi. På det grundlag enedes Rådet under det danske formandskab i november 2002 om at opfordre Kommissionen til at arbejde videre med